

ВЈЕЖБА 9. १। श्येनः कपोतानत्तीति स्थितिरेषा सनातनी ॥ २। गच्छ गच्छसि चेत्कन्त पन्थानः सन्तु ते शिवाः ॥ ३। त्यजत मानमलं बत विग्रहैर्न पुनरेति गतं चतुरं वयः ॥ ४। नासौ धर्मो यत्र नो सत्यमस्ति ॥ ५। सद्भिरेव सहासीत ॥ ६। धन्यास्ते पृथिवीपालाः सुखं ये निशि शेरते ॥ ७। गुणो गुणं वेत्ति न वेत्ति निर्गुणः ॥ ८। अरक्षितारं राजानं घ्नन्ति दोषाः ॥ ९। कूपस्तृषां हन्ति सततं न तु वारिधिः ॥ १०। देशमाख्याति भाषणम् ॥ ११। खण्डितः पण्डितः स्यात् ॥ १२। गतोऽस्तमर्को भातीन्दुर्यान्ति वासाय पक्षिणः ॥ १३। कमले कमला शेते हरं शेते हिमालये । क्षीराब्धौ च हरिः शेते मन्ये मत्कुणशङ्कया ॥ १४। उद्यन्तु शतमादित्या उद्यन्तु शतमिन्दवः । न विना विदुषाः वकौर्नश्यत्याभ्यन्तरं तमः ॥

Градиво: промјена индикатива презента и имперфекта активног и медијалног и оптатива и императива презента активног и медијалног атематских глагола II класе (SP, §147-164).

Транскрипција (saṃhita): 1. śyenaḥ kapotānattīti sthitiṛeṣā sanātānī. 2. gaccha gacchasi cetkanta panthānaḥ santu te śivāḥ. 3. tyajata mānamalam bata vighrahairna punareti gatam caturam vayah. 4. nāsau dharmo yatra no satyamasti. 5. sadbhireva sahasīta. 6. dhanyāste pṛthivīpālāḥ sukham ye niśi śerate. 7. guṇo guṇam vetti na vetti nirguṇaḥ. 8. arakṣitāram rājānaḥ ghnanti doṣāḥ. 9. kūpastrṣāḥ hanti satatam na tu vāridhiḥ. 10. deśamākhyāti bhāṣaṇam. 11. khaṇḍitaḥ paṇḍitaḥ syāt. 12. gato 'stamarko bhātīnduryānti vāsāya pakṣiṇaḥ. 13. kamale kamalā śete haraḥ śete himālaye / kṣīrābdhau ca hariḥ śete manye matkuṇaśaṅkayā. 14. udyantu śatamādityā udyantu śatamindavaḥ na vinā viduṣāḥ vakaurnaśyatyābhyantaram tamaḥ.

Транскрипција (pada): 1. śyenaḥ kapotān atti iti sthitiḥ eṣā sanātānī. 2. gaccha gacchasi ced kānta panthānaḥ santu te śivāḥ. 3. tyajata mānam alam bata vighrahīḥ na punar eti gatam caturam vayah. 4. na asau dharmāḥ yatra no satyam asti. 5. sadbhīḥ eva saha āsīta. 6. dhanyāḥ te pṛthivīpālāḥ sukham ye niśi śerate. 7. guṇaḥ guṇam vetti na vetti nirguṇaḥ. 8. arakṣitāram rājānaḥ ghnanti doṣāḥ. 9. kūpastrṣāḥ hanti satatam na tu vāridhiḥ. 10. deśam ākhyāti bhāṣaṇam. 11. khaṇḍitaḥ paṇḍitaḥ syāt. 12. gataḥ astam arkaḥ bhāti induḥ yānti vāsāya pakṣiṇaḥ. 13. kamale kamalā śete haraḥ śete himālaye / kṣīrābdhau ca hariḥ śete manye matkuṇaśaṅkayā. 14. udyantu śatam ādityāḥ udyantu śatam indavaḥ na vinā viduṣāḥ vakyaīḥ naśyati abhyantaram tamaḥ.

Граматичка анализа: 1. śyenaḥ – nom msg, śyena соко; kapotān – acc mpl, kapota голуб; atti – 3sg ind praes act, ad 2 јести; iti – pcl, iti овако, тако (sc. каже); sthitiḥ – nom fsg, sthiti правило; eṣā – nom fsg, eṣa тај; sanātānī – nom fsg, sanātana постојан. 2. gaccha – 2sg ipv praes act, gam 1 ићи; gacchasi – 2sg ind praes act, gam 1 ићи; ced – conj, ced ако; kānta – voc msg, kānta вољени, драги; panthānaḥ – nom mpl, path пут; santu – 3pl ipv praes act, as 2 бити; te – dat, tvam ти; śivāḥ – nom mpl, śiva срећан. 3. tyajata – 2pl ipv praes act, tyaj 1 оставити, манити се; mānam – acc msg, māna мржња; alam – nom msg, ala достатан; bata – interj, bata ах; vighrahīḥ – int mpl, vighra свађа; na – pcl, na не; punar – adv, punar опет; eti – 3sg ind praes act, i 2 ићи; gatam – nom msg pt pf pass, gam 1 ићи, проћи (прошао); caturam – nom msg, catura пријатан; vayah – nom msg, vayas животно, младеначко доба. 4. na – pcl, na не; asau – loc msg, asu живот; dharmāḥ – nom msg, dharmā закон, правда; yatra – adv, yatra гдје; no – pcl, no не; satyam – nom msg, satya истина; asti – 3sg ind praes act, as 2 бити. 5. sadbhīḥ – int mpl pt praes act, as 2 бити (бивстујући; добар, честит); eva – pcl, eva управо; saha – postp + int, saha са; āsīta – 3sg opt praes med, ās 2 сједјети. 6. dhanyāḥ – nom mpl, dhanya срећан; te – nom mpl, ta тај; pṛthivīpālāḥ – nom mpl, pṛthivīpāla краљ; sukham – adv, sukha угодан; ye – nom mpl, ya који; niśi – loc fsg, niś ноћ; śerate – 3pl ind praes med, śī 2 лежати, спавати. 7. guṇaḥ – nom msg, guṇa врлина; guṇam – acc msg, guṇa врлина; vetti – 3sg ind praes act, vid 2 знати, познавати; na – pcl, na не; vetti – 3sg ind praes act, vid 2 знати, познавати; nirguṇaḥ – nom msg, nirguṇa ко је без врлине. 8. arakṣitāram – acc msg, arakṣitṛ без страже; rājānaḥ – acc msg, rājan краљ; ghnanti – 3pl ind praes act, han 2 убити; doṣāḥ – nom mpl, doṣa грех, погрешка. 9. kūpaḥ – nom msg, kūpa извор, извор-вода; trṣāḥ – acc fsg, trṣā жеђ; hanti – 3sg ind praes act, han 2 убити; satatam – adv, satatam увијек; na – pcl, na не; tu – pcl, tu али; vāridhiḥ – nom msg, vāridhi море. 10. deśam – acc msg, deśa земља, отаџбина; ākhyāti – 3sg ind praes act, ā-khya 2 казати; bhāṣaṇam – acc msg, bhāṣaṇa говор, језик. 11. khaṇḍitaḥ – nom msg, khaṇḍita преварен; paṇḍitaḥ – nom msg, paṇḍita паметан; syāt – 3sg opt praes act, as 2 бити. 12. gataḥ – nom msg pt pf pass, astam gam 1 заћи; arkaḥ – nom msg, arka Сунце; bhāti – 3sg ind praes act, bhā 2 сијати; induḥ – nom msg, indu Мјесец; yānti – 3pl ind praes act, yā 2 ићи, поћи; vāsāya – dat msg, vasa починак; pakṣiṇaḥ – nom mpl, pakṣin птица. 13. kamale – loc msg, kamala лотос; kamalā – nom fsg, kamalā Камала (Лакшми); śete – 3sg ind praes act, śī 2 лежати, спавати; haraḥ – nom msg, hara Хара (Шива); śete – 3sg ind praes act, śī 2 лежати, спавати; himālaye – loc msg, himālaya Хималаји; kṣīrābdhau – loc msg, kṣīrābdhi Океан млијека; ca – conj, ca и;

hariḥ – nom msg, *hari* Хари (Вишну); *śete* – 3sg ind praes act, *śī* 2 лежати, спавати; *manye* – 1sg ind praes med, *man* 4 мислити; *matkuṇaśaṅkayā* – loc fsg, *matkuṇaśaṅkā* страх од стјенице (буве). 14. *udyantu* – 3pl ipv praes act, *ud-i* 2 уздићи; *śatam* – num card, *śatam* сто(тина); *ādityāḥ* – nom mpl, *āditya* Сунце; *udyantu* – 3pl ipv praes act, *ud-i* 2 уздићи; *śatam* – num card, *śatam* сто(тина); *indavaḥ* – nom mpl, *indu* Мјесец; *na* – pcl, *na* не; *vinā* – praer + int, *vinā* без; *vidusām* – gen mpl pt pf act, *vid* 2 знати, познавати; *vākyaḥ* – int npl, *vākya* говор, ријеч; *naśyati* – 3sg ind praes act, *naś* 4 нестати; *abhyantaram* – nom nsg, *abhyantara* унутарњи; *tamaḥ* – nom nsg, *tama* тама.

Кључ: 1. Соко једе голубове, тако (каже) оно постојано правило. 2. Иди ако идеш, драги; нека ти путеви буду срећни!¹ 3. Маните се мржње, доста је – ах! – било свађе!² Прохујало, пријатно доба младеначко не враћа се. 4. У жиоту нема правде (ондје) гдје није истина. 5. Нека сједи само са добрим људима. 6. Срећни (су) они краљеви који по ноћи угодно спавају. 7. Врлина познаје врлину, не потнаје (је) ко је без врлине. 8. Краља без страже убијају погрешке. 9. Жеђ гаси извор-вода, али нипошто и море. 10. Каже да је отаџбина језик. 11. преварен (човјек) нека буде паметан (паметнији)! 12. Сунце је зашло, Мјесец сија, птице иду на починак.³ 13. Камала (Лакшми) лежи на лотосу, Хара (Шива) лежи на Хималајима, а Хари (Вишну) лежи у Океану млијека; мислим, због страха од стјенице. 14. Нека дигне се (= Може се дигнути) стотину Сунаца, нека дигне се (= може се дићи) стотину Мјесеца; унутарња тама неће нестати без ријечи мудрих.

---

¹ Растанак од вољеног.

² Упозорење младим женама.

³ Сутоп.